

ENHET, VERKSAMHETSOMRÅDE
GSH

VÅR BETECKNING
TR13-04-01

DATUM
2019-04-30

K. Lindberg
SAMRÅD
GF, GI, GS, NA, NL,
NP, NS, NT, SD, SK
KB

TEKNISK RIKTLINJE

UTGÅVA
2

FASTSTÄLLD
TD

K. Lindberg

Krav avseende miljö och hälsa

Denna tekniska riktlinje innehåller specifika krav kopplade till miljö och hälsa. Kraven gäller vid genomförande av bygg-, anläggnings- och underhållsarbeten, förrådsverksamhet, konsulttjänster inom planering och projektering samt andra likartade uppdrag.

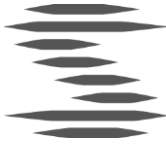

Utgåva	Ändringsnot	Datum
Utgåva 1	Revideringen är föranledd av att TR-HMSK samlas under gemensam teknisk riktlinje nu benämnd TR13-01. Tidigare TR13-01 Miljökrav vid bygg-, anläggnings-, och underhållsarbete byter därför beteckning till TR13-04-01. Framst förändringar kring kemikaliehantering i kapitel 6. Kapitel 8 och 11 är nytillkomna.	2016-09-13
Utgåva 2	Uppdateringar, förtydliganden och mindre kompletteringar i flertalet avsnitt. Revideringen innehåller även förtydligande vad gäller krav på Kemiska produkter, Impregnerat virke, Föroreningar i mark och vatten samt Rivning och avveckling	2019-04-30

Innehåll

1	Definitioner	5
2	Omfattning och ansvar	7
3	Utbildning	7
4	Material och utrustning	8
4.1	<i>Information om innehåll i material och utrustning</i>	8
4.1.1	<i>Rapportering till Beställaren</i>	8
5	Kemiska produkter	9
5.1	<i>Granskning av kemiska produkter</i>	9
5.2	<i>Kemikalieförteckning, säkerhetsdatablad samt övrig dokumentation</i>	9
5.3	<i>Hantering och förvaring av kemiska produkter</i>	10
5.4	<i>Import och införsel av kemiska produkter till Sverige</i>	10
5.5	<i>Inbyggda fristående kemiska produkter och kemiska produkter som reservmaterial</i>	10
5.6	<i>Specifika krav för SF₆-gas</i>	10
6	Fordon, drivmedel och cisterner	11
6.1	<i>Lätta fordon (totalvikt under 3,5 ton)</i>	11
6.1.1	<i>Specifika krav för bygg- och anläggningsprojekt samt projekteringsuppdrag</i>	11
6.1.2	<i>Specifika krav vid arbete inom underhållsarbeten och förrådsverksamhet</i>	11
6.2	<i>Tunga fordon</i>	11
6.3	<i>Arbetsmaskiner</i>	12
6.4	<i>Förteckning över fordon, arbetsmaskiner och cisterner</i>	12
6.5	<i>Specifika krav för drivmedel och hydrauloljor m.m.</i>	12
6.6	<i>Cisterner, tankningsplatser och uppställning av fordon</i>	12

7	Natur- och kulturvärden m.m.	13
8	Föroreningar i mark och vatten	13
8.1	<i>Historiska föroreningar</i>	13
8.2	<i>Föroreningar som uppkommer i pågående arbeten</i>	14
9	Impregnerat virke	14
9.1	<i>Besiktning av nyimpregnerat virke vid mottagande</i>	14
9.2	<i>Tillfällig lagring</i>	15
9.3	<i>Besiktning efter installation</i>	15
10	Rivning och avveckling	15
10.1	<i>Rivning av byggnader, anläggningar och utrustning</i>	15
10.2	<i>Rivning av fundament</i>	16
11	Avfallshantering.....	17
11.1	<i>Rapportering till Beställaren</i>	17

1 Definitioner

Arbetsmaskiner	Med arbetsmaskiner avses de mobila maskiner som definieras i Lag (1998:1707) om åtgärder mot buller och avgaser från mobila maskiner. Avgaskraven för traktorer och arbetsmaskiner har införts gemensamt i EU. Stegnivåerna återfinns i Förordning (1998:1709) om avgaskrav för vissa förbränningsmotor drivna mobila maskiner.
Avvikelse:	Oönskad händelse eller icke uppfyllande av ställda krav: <ul style="list-style-type: none">> Händelse där olycka eller tillbud har inträffat, eller hade kunnat inträffa> lakttagelse av ett fel, en risk eller en brist som kan leda till olycka eller tillbud (riskobservation)> Avsteg från arbetssätt, praxis, rutin, lagkrav etc.> Brist i produkt, tjänst eller leverans
Entreprenör	Företag som levererar mer eller mindre kompletta byggtjänster eller underhållstjänster. Tjänsten kan inkludera material.
Exponering	Exponering innebär att människa och/eller miljö blir utsatt för hälso- respektive miljökadliga ämnen
Farligt avfall	Ett avfall definieras som farligt om det har en eller flera farliga egenskaper (exempelvis toxiskt, radioaktivt m.m.) eller innehåller ämnen som klassas som farliga.
Hantering av kemiska produkter	Tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, transport, användning, omhändertagande, destruktion, konvertering och liknande förfaranden.
HMSK	Arbetsmiljö, miljö, elsäkerhet, och kvalitet (säkerhet är exkluderat).
Inbyggda kemiska produkter, material och varor	Inbyggda kemiska produkter, material och varor är sådana som byggs in i anläggningen för att permanent ingå i bruks- och användningsfasen av anläggningen. Kemiska produkter som förbrukas eller material och varor som används tillfälligt under byggskeftet är inte inbyggda.
Inbyggda fristående kemiska produkter	Inbyggda, men fristående kemiska produkter som ingår i anläggningen eller utrustningen för att permanent ingå i bruks- och användningsfasen. Med fristående avses att de kan tillföras och avlägsnas utan att anläggningen i sig påverkas. T ex transformatorolja.
Kemisk riskkälla	Kemiska ämnen som kan medföra ohälsa eller olycksfall beroende på hur de används, exempelvis att de minskar halten syrgas i luften eller ökar risken för brand, explosion eller annan farlig kemisk reaktion. Exempelvis heta vätskor, slipdamm, avgaser eller märkningspliktiga produkter.
Kemisk produkt	Kemiska ämnen eller en blandning av kemiska ämnen som tillverkas eller utvunnits och vars funktion främst bestäms av dess kemiska sammansättning.
Konsult	Konsultföretag som levererar tjänster. Inkluderar rollen Projektör.

Kreosotimpregnerat virke, Blödande	Kreosot rinner eller droppar från virket
Kreosotimpregnerat virke, Smetigt	Ett blankt lager med kreosot är synligt på virket
Kreosotimpregnerat virke, Väsentligt smetfritt	Minst 75 % av stolpen är synligt helt torr och resterande smetig. Bedömningen har framtagits efter dialog med Kemikalieinspektionen, träskyddsföreningen och leverantör av kreosotimpregnerat virke. Bedömningen är även avstämd med interna jurister på Svenska kraftnät.
Kreosotimpregnerat virke, Yttorr	Synligt helt torr yta på virket
Leverantör	Samlingsbegrepp för alla företag som Svenska kraftnät har avtal med och som levererar produkter/tjänster. Det innefattar Entreprenör och Konsult. Underleverantörer kan vara något av endera men där Svenska kraftnät inte är avtalspart
Miljöolycka	En miljöolycka är en större olycka eller tillbud som påverkar den yttre miljön och inte kan hanteras med arbetsplatsens egen beredskap eller avhjälpas med enkla medel. Exempel är bränder, olyckor och ofrivilliga utsläpp av olja, diesel eller andra kemiska produkter. Därmed finns risk för skador på hälsa och miljö.
Märkningspliktig kemisk produkt	Produkt som på grund av sina farliga egenskaper ska vara märkt med faropiktogram och/eller faroangivelse enligt CLP-förordningen (Förordning (EG) nr 1272/2008).
REACH	Står för Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals. På svenska: Registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier. REACH är EU:s kemikalielagstiftning. Reglerna finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006.
Säkerhetsdatablad	Syftar till att informera användaren om kemiska produkters farliga egenskaper samt vilka skyddsåtgärder som ska vidtas för en säker hantering. Företag som släpper ut kemiska produkter på marknaden ska förse de som yrkesmässigt hanterar produkterna med aktuella säkerhetsdatablad om produkten klassificeras som farlig
Underhållsarbete	Genomförande av underhåll av station, ledning, ledningsgata, kabel, teknikbod och annan anläggning samt säkerhetsrondering, där underhåll är en kombination av tekniska och administrativa åtgärder, inklusive övervakning, avsedda att bibehålla eller återställa en enhet till ett sådant tillstånd att den kan utföra en krävd funktion.
Underleverantör	Företag som är entreprenör eller konsult och är avtalspart med Svenska kraftnäts kontrakterade Leverantör.
Åtgärdsplan mark och vatten	Ett levande dokument som upprättas av Beställaren och vars syfte är att underlätta för Leverantören att följa de specifika lagkrav och myndighetsbeslut, samt eventuella överenskommelser med sakägare, som avser t.ex. natur- och kulturvärden samt mark och vatten under projektering, byggskede och underhåll. I åtgärdsplanen visas hänsynsobjekt på kartor. I anslutning till kartan finns tabeller där Leverantören ska föreslå åtgärder för att uppfylla kraven. Detta dokument är inte en miljöplan.

2 Omfattning och ansvar

Denna tekniska riktlinje ställer krav på miljö- och hälsorisker som Svenska kraftnät bedömt som betydande vid utförande av arbeten i Svenska kraftnäts verksamhet.

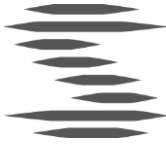
Kraven omfattar den verksamhet som Leverantören bedriver enligt kontrakt med Svenska kraftnät. Kraven gäller även samtliga Underleverantörer och Underkonsulter som arbetar inom uppdraget. Den Leverantör som Svenska kraftnät tecknat avtal med ansvarar för att säkerställa att kraven i detta dokument följs. Krav på systematiskt HMSK-arbete vid bygg-, anläggnings- och underhållsarbeten samt i planering och projektering i uppdrag åt Svenska kraftnät återfinns i teknisk riktlinje TR13-01 och gäller parallellt med denna tekniska riktlinje.

Riskhantering och arbetsberedningar ska utföras i enlighet med kraven i teknisk riktlinje för krav på systematiskt arbete inom arbetsmiljö, miljö, elsäkerhet och kvalitet – TR13-01.

Entreprenör och Konsult benämns nedan som Leverantör och Svenska kraftnät som Beställare.

3 Utbildning

Nyckelpersoner (projektledare, platschefer, arbetsledare och motsvarande befattningar) hos Leverantören och underleverantören ska genomgå Beställarens webbaserade miljöutbildning för Leverantörer. Projektledare ska genomgå miljöutbildningen i samband med projektstart, platschef eller arbetsledare innan etablering på plats. Godkänt resultat är giltigt i tre år. Därefter måste utbildningen genomföras igen. Intyg ska kunna uppvisas/lämnas till Beställaren.

4 Material och utrustning

4.1 Information om innehåll i material och utrustning

För alla inköpta varor som ingår i fasta installationer (byggmaterial, utrustning och kemiska produkter mm.) ska dokumentation finnas i form av t.ex. en bygg- eller miljövarudeklaration. Dokumentationen ska vara uppdelad per vara/produkt och vara på svenska eller engelska.

Dokumentationen ska minst innehålla:

- > Ingående material och komponenter i varan. Innehållet ska anges i viktsandel i procent (vikts-%) av hela varan alternativt i gram.
- > Information rörande eventuell förekomst av de särskilt farliga ämnen som finns med i REACH-förordningens kandidatförteckning (artikel 59 i Förordning (EG) nr 1907/2006) och som förekommer i en koncentration över 0,1 viktprocent (1000 mg/kg) per ämne i offererade produkter. Med 0,1 viktprocent avses varje individuell del av en vara.
- > Information om varan klassas som farligt avfall vid rivning eller skrotning.
- > Information om varan innehåller fristående kemikalier, exempelvis transformatorolja i transformatorer. I de fallen ska information om den ingående kemikalien tillhandahållas, se kapitel 5.

4.1.1 Rapportering till Beställaren

Byggvarudeklaration, miljövarudeklaration eller motsvarande, enligt kraven i 4.1 ska rapporteras enligt följande:

- > Vid byggprojekt ska rapportering ingå i slutdokumentationen.
- > Vid löpande underhållsarbete ska Leverantören regelbundet rapportera in dokumentation i Beställarens underhållssystem.

5 Kemiska produkter

5.1 Granskning av kemiska produkter

Innan märkningspliktiga kemiska produkter får användas i uppdraget ska de vara granskade och klassade¹. Klassning avser Beställarens klassning med skala A-D och följer Bastas och Betas kriterier.

- > Ansökan om granskning ska göras via Beställarens kemikaliehanteringssystem Chemsoft. B-D-klassade kemikalier är förenade med särskilda villkor som ska vara uppfyllda innan produkten får användas.
- > D-klassade kemikalier som finns listade i Beställarens förbudslista får inte förekomma i kemiska produkter och produkter som köps in och används inom Beställarens verksamhet, se TR13-04-02 Svenska kraftnäts förbudslista för kemikalier.

Instruktioner, mallar och särskilda villkor återfinns på Beställarens hemsida www.svk.se under Aktörsportalen, Kemikaliehantering.

5.2 Kemikalieförteckning, säkerhetsdatablad samt övrig dokumentation

En objektspecifik kemikalieförteckning ska tas fram för det aktuella uppdraget och hållas aktuell. Även inbyggda fristående kemiska produkter och kemiska produkter som ska överlämnas till Beställaren som reservmaterial ska ingå i kemikalieförteckningen. Kemikalieförteckningen ska minst innehålla:

- > Produktens namn
- > Produkttyp (vad produkten ska användas till)
- > Uppskattad årlig förbrukad mängd i projektet eller underhållsområdet
- > Information om produktens hälso- och miljöskadlighet
- > Information om produktens klassificering med avseende på hälso- eller miljöfara
- > Klassning enligt Chemsoft (A, B, C eller D). För produkter som inte behöver granskas anges ett utropstecken (!).
- > Notering om det finns behov av utbildning och/eller medicinsk undersökning för att hantera produkten.

Säkerhetsdatablad ska finnas på det språk som talas på arbetsplatsen samt på svenska. Utfärdandedatum för säkerhetsdatablad bör inte vara äldre än tre år.

¹ Ett sådant granskningsförfarande bör inledas i samband med avtalsstart eller så snart Leverantören identifierat aktuellt kemikaliebehov.

Kemiska riskkällor ska förtecknas och ingå i riskhanteringsprocessen som beskrivs i teknisk riktlinje för krav på systematiskt arbete inom arbetsmiljö, miljö, elsäkerhet och kvalitet, TR13-01.

5.3 Hantering och förvaring av kemiska produkter

- > Märkningspliktiga kemiska produkter ska ha en tydlig märkning enligt CLP-förordningen (Förordning (EG) nr 1272/2008).
- > Om en märkningspliktig kemisk produkt förs över till en ny förpackning från originalförpackningen, ska även den nya förpackningen märkas upp.
- > I de fall där det är möjligt ska kemiska produkter endast förvaras på arbetsplatsen under den tid då de används, därefter ska de avlägsnas så att förvaringstiden minimeras. Då kemiska produkter behöver förvaras under en längre tid på arbetsplatsen ska de lagras på ett så säkert sätt som möjligt.

5.4 Import och införsel av kemiska produkter till Sverige

- > Vid import och införsel av kemiska produkter till Sverige ansvarar Leverantören för att tillämpliga lagar och krav enligt REACH och Kemikalieinspektionens föreskrifter följs.
- > Leverantören ansvarar för att registrering hos ECHA och Kemikalieinspektionen sker om så krävs enligt förordning (EG) nr 1272/2008 (CLP) eller Förordning (2008:245) om kemiska produkter och biotekniska organismer.

5.5 Inbyggda fristående kemiska produkter och kemiska produkter som reservmaterial

- > För inbyggda fristående kemiska produkter och kemiska produkter som ska överlämnas till Beställaren som reservmaterial ska Leverantören leverera ett utfärdat säkerhetsdatablad enligt (EG) nr 1907/2006 (REACH) på svenska. Säkerhetsdatabladet ska överlämnas i god tid innan produkten får hanteras, dock senast vid idrifttagning av utrustning eller leverans till förråd.

5.6 Specifika krav för SF₆-gas

- > Vid all hantering av apparater och gasisolerade ställverk som innehåller SF₆ ska nödvändiga åtgärder utföras för att förhindra att SF₆-gas släpps ut.
- > All personal som har till uppgift att installera, underhålla, reparera eller nedmontera elektriska brytare och annan utrustning som innehåller SF₆, ska vara certifierade enligt EU:s genomförandeförordning (EU) 2015/2066.
- > SF₆-gas får inte förvaras inom Beställarens drifttagna stationsanläggningar². Det är Leverantören som ansvarar för att förvara och tillhandahålla SF₆-gas vid behov. Förvaringstiden för SF₆-gas på byggarbetsplatsen ska minimeras så

² Undantag kan medges för tillfällig förvaring om arbetet påtagligt försvåras, men då gäller kraven för förvaring på byggarbetsplatsen.

långt det är möjligt. Förvaring ska ske samlat på anvisad plats, tydligt avspärrad från trafik och påkörningskyddad.

- > Vid arbeten som kräver öppning av gasrum ska SF₆-gasen tas tillvara i en gasbehandlingsutrustning för lagring, rening och återanvändning. I de fall gasen inte kan återanvändas ska den bortskaffas för destruktion.

6 Fordon, drivmedel och cisterner

Sparsam körning ska tillämpas vid framförande av fordon och arbetsmaskiner.

- > Leverantören ansvarar för att berörd personal får utbildning i tillämpning av sparsam körning, vilket ska dokumenteras i en utbildningsplan.

Utrustning för omhändertagande av spill ska finnas i samtliga fordon och arbetsmaskiner.

6.1 Lätta fordon (totalvikt under 3,5 ton)

6.1.1 Specifika krav för bygg- och anläggningsprojekt samt projekteringsuppdrag

- > Personbilar får högst ha en emission av 200 g CO₂/km³.
- > Lätta lastbilar får högst ha en emission av 250 g CO₂/km³.

6.1.2 Specifika krav vid arbete inom underhållsarbeten och förrådsverksamhet

- > Personbilar får högst ha en emission av 200 g CO₂/km³.
- > Lätta lastbilar som köpts in före 1/1 2021 får högst ha en emission av 300 g CO₂/km³.
- > Lätta lastbilar som köps in efter 1/1 2021 får högst ha en emission av 250 g CO₂/km³.
- > Leverantören ska årligen minska sina CO₂-utsläpp per körd kilometer. För att uppnå detta ska Leverantören ta fram konkreta mål och handlingsplaner årligen.
- > År 0 (noll) ska utgångsnivå anges, samt hur nivån har tagits fram.

6.2 Tunga fordon

Tunga fordon ska uppfylla minst Euro IV.

³ Värdet avser fordon som är testade med NEDC-körcykeln. Fordon som testats med NEDC Korr tillåts ha 10% högre utsläpp. Fordon som testats med WLTP tillåts ha 24% högre utsläpp.

6.3 Arbetsmaskiner

- > Arbetsmaskiners motorer som omfattas av EU:s regelverk ska uppfylla minst Steg II.
- > Motorerna i arbetsmaskiner som inte omfattas av EU:s regelverk får vara högst 10 år gamla⁴.

6.4 Förteckning över fordon, arbetsmaskiner och cisterner

- > En förteckning över de vatten-, luft- och markburna fordon, arbetsmaskiner samt tillhörande bränslecisterner som planeras att användas i arbetet ska tas fram och bifogas miljöplanen. Förteckningen ska upprättas i enlighet med den mall som finns på Beställarens hemsida www.svk.se under Aktörsportalen, Mallar till TR13, och hållas aktuell under avtalet.

6.5 Specifika krav för drivmedel och hydrauloljor m.m.

- > Dieselbränsle och bensin som används ska uppfylla kraven för miljöklass 1 eller likvärdigt.
- > Till reservkraftaggregat på stationer och i teknikbodar ska miljöklass 1 diesel utan RME (RME= Rapsmetylester) användas.
- > Alkylatbränsle ska användas för bensindrivna arbetsmaskiner och arbetsredskap (motorsågar, röjsågar, gräsklippare och snöslungor etc.).
- > Inom särskilt känsliga områden, t.ex. känsliga naturmiljöer, vattenskyddsområden och känsliga våtmarker, ska de hydrauloljor/vätskor som används uppfylla miljöegenskapskraven i Svensk Standard SS 155434.
- > Inom storstadsområdena Göteborgs, Malmö och Stockholms stad ska de hydrauloljor/vätskor som används alltid uppfylla miljöegenskapskraven i Svensk Standard SS 155434.
- > Hydraulslangar på maskiner ska kontrolleras dagligen för att undvika läckage.

6.6 Cisterner, tankningsplatser och uppställning av fordon

- > Tankning samt uppställning av cisterner, arbetsmaskiner och fordon ska ske på samma plats så långt det är möjligt, dock med hänsyn tagen till brandrisk och andra risker. Platsen ska förläggas utanför vattenskyddsområden och på behörigt avstånd från enskilda brunnar samt vara utformad så att spill lätt kan tas omhand⁵.

⁴ Avsteg från kravet kan medges för vissa specialmaskiner. Eventuella avsteg ska godkännas av Beställaren och dokumenteras i Beställarens avvikelshanteringssystem.

⁵ Tankning och uppställning av cisterner med brand- eller explosionsfarlig vara, uppställning av arbetsmaskiner och fordon ska ske i enlighet med Elsäkerhetsverkets föreskrift ELSÄK-FS 2008:1, 6 kap, §10

- > Cisterner och bränsletankar ska vara dubbelmantlade eller invallade och vara påkörningsskyddade.
- > Vid påfyllning av fasta cisterner eller bränsletankar till t.ex. reservkraftsaggregat ska utrustning som samlar upp spill, exempelvis tråg, användas.

7 Natur- och kulturvärden m.m.

Natur- och kulturvärden i projekt ska hanteras i enlighet med Åtgärdsplan för mark och vatten, om sådan finns.

Dessutom gäller följande:

- > Innan arbeten i fält påbörjas ska lagstadgade natur- och kulturvärden, vattenskyddsområden samt andra icke lagstadgade bevarandevärden märkas ut på kartsnitt.
- > Leverantören ska kontrollera om det finns särskilda skötselplaner för arbetsområdet inlagda i Beställarens underhållssystem.
- > Natur- och kulturvärden som ska sparas eller tas hänsyn till ska vara snitslade eller utmärkta på annat vis om det är av praktiskt betydelse för att tillse skydd av värden.
 - För utmärkning av vegetation inom underhållsavtalet hänvisas till Riktlinjer för underhåll av ledningsgator och stationsytor, TR12-13.
- > Grumling av vattendrag ska förhindras.
- > Hjulspår ska undvikas för att förhindra fördämningar, spår i naturen och markkompression. I de fall hjulspår uppstår ska marken återställas och hjulspår efter maskiner utjämnas efter utfört arbete.
- > Avverkningsrester ska städas bort från exempelvis kulturlämningar, stigar, leder, diken, bäckar, åar och stränder.

8 Föroreningar i mark och vatten

8.1 Historiska föroreningar

- > Leverantören ska innan etablering kartlägga om det finns kända historiska föroreningar i området. Omfattningen av kartläggningen ska stämmas av med Beställaren. Historiska föroreningar kan härröra från Beställarens verksamhet

eller annan verksamhet. Kartläggningen ska i första hand utgå från av Beställaren tillhandahållet befintligt underlag för aktuellt objekt, där sådant finns. Resultatet från kartläggningen och bedömning av eventuell förorenings-situation ska dokumenteras och stämmas av med Beställaren. Beslut om eventuella åtgärder ska tas i samråd med Beställaren.

- > Om Leverantören under pågående arbete påträffar misstänkt förorening som inte konstaterats i kartläggningen ska Leverantören omedelbart underrätta Beställaren. Om risk för akut förorenings-spridning föreligger ska Leverantören omedelbart avbryta arbetet på platsen och vidta åtgärder enligt nödlägesplan. Anmälan till lokal tillsynsmyndighet enligt miljöbalken görs i samråd med Beställaren.

8.2 Föroreningar som uppkommer i pågående arbeten

- > Leverantören ska ha ett fastställt arbetssätt för hantering av eventuella föroreningar av mark och vatten som verksamheten kan ge upphov till inom uppdraget.
- > Mindre utsläpp (olja, bränsle eller kemikalier) ska samlas upp, t ex med absorbent. Alternativt kan handschakt av mindre mängd ytligt förorenad jord utföras. Om utsläppet skett i ett känsligt natur- eller vattenområde ska anmälan ske till lokal myndighet.
- > Vid miljöolyckor eller tillbud som kan ge upphov till miljöpåverkan, spridning eller exponering av föroreningar ska Leverantören omedelbart underrätta berörd tillsynsmyndighet och Beställaren. Händelsen ska även rapporteras i Beställarens avvikelshanteringssystem. Leverantören ansvarar för att införa skyddsåtgärder och genomföra sanering vid olycka eller tillbud som kan ge upphov till miljöpåverkan. Vid miljöolyckor ansvarar Leverantören för att återställande av mark sker i samråd med tillsynsmyndighet.

9 Impregnerat virke

Vid all hantering av impregnerat trävirke (stolpar och slipers) ska en riskbedömning och en arbetsberedning upprättas i enlighet med teknisk riktlinje för krav på systematiskt arbete inom arbetsmiljö, miljö, elsäkerhet och kvalitet, TR13-01.

9.1 Besiktning av nyimpregnerat virke vid mottagande

Kreosotstolpar och -slipers ska vara yttorra och i allt väsentligt smetfria när de levereras till etableringen.

- > Leverantören ska vid leverans okulärt besikta att impregnerat virke uppfyller ovanstående krav. Om möjligt bör besiktning ske när det är soligt och varmt då sannolikheten är större att smetigt och blödande virke identifieras.
- > Virke som blöder och inte är väsentligt smetfritt vid leverans ska returneras omgående. Händelsen ska rapporteras i Beställarens avvikelshanteringssystem.

9.2 Tillfällig lagring

Vid tillfällig lagring av nyimpregnerade stolpar och slipers utomhus ska markytan skyddas.

Tiden för tillfällig lagring ska minimeras så långt det är möjligt.

- > Marken ska skyddas med en absorberande bädd avsedd för oljeuppsamling. Om det bedöms att risk finns för allmänheten att komma i kontakt med utslaget ska det även täckas med en presenning. Alla nödvändiga skyddsåtgärder ska vidtas för att motverka spridning.
- > Presenning och absorberande bädd ska efter användning avlägsnas snarast möjligt och hanteras som farligt avfall.

Impregnerade stolpar och slipers ska alltid förvaras utanför vattenskyddsområden och på behörigt avstånd från enskilda brunnar och diken.

9.3 Besiktning efter installation

Kreosotimpregnerade stolpar som installerats ska besiktigas av Leverantören sommaren efter installation för att identifiera smetiga/blödande stolpar.

- > Smetiga/blödande stolpar eller stolpar där kreosot ansamlats på marken kring stolpen ska dokumenteras med stolpnummer och foto samt protokollföras och rapporteras till Beställaren i enlighet med den mall som finns på Beställarens hemsida www.svk.se under Aktörsportalen, Mallar till TR13.

10 Rivning och avveckling

10.1 Rivning av byggnader, anläggningar och utrustning

Med rivning menas i det här avsnittet Leverantörens arbete med rivning av hela eller delar av stationer, ledningar, vägar eller liknande.⁶

Vid arbeten som omfattar rivning ska en inventering av det objekt som ska rivas genomföras. Inventeringen ska i första hand utgå från av Beställaren tillhanda-

⁶ Om oklarheter finns kring vilka objekt som omfattas av rivning ska Beställaren kontaktas.

hållet befintligt underlag för aktuellt rivningsobjekt. Saknas underlag ska Leverantören utföra inventering av det objekt som ska rivas. Omfattning av inventering och behov av eventuella anmälningar och lovansökningar ska avgöras i samråd med Beställaren.

Inventeringen ska utföras av någon med god kunskap om aktuell typ av rivningsobjekt. Inventeringen ska identifiera:

- > Vilka material och produkter som kan ge upphov till farligt avfall samt vilka material och produkter som kan återanvändas eller återvinnas.
- > De miljömässiga och arbetsmiljömässiga risker som kan uppstå under rivningsmoment samt hur de ska hanteras.

Vid rivning som kräver anmälan eller lovansökan ska Leverantören ta fram en objektsanpassad rivningsplan utifrån utförd inventering av det objekt som ska rivas.

Rivningsplanen ska åtminstone innehålla:

- > Metoder för att identifiera farliga ämnen och farligt avfall.
- > Beskrivning av rivningsmetoder.
 - Vem som utför rivningen och när
 - Vilka material och produkter som blir avfall
 - Bedömd mängd av alla material och produkter som blir avfall
- > Beskrivning av hur farligt avfall ska hanteras.
 - Se även kapitel 11 Avfallshantering
- > Beskrivning av hantering/återställande av mark.
 - Se även kapitel 8 Föroreningar mark och vatten

Rivningsplanen ska vara granskad av och överenskommen med Beställaren samt godkänd av lokal tillsynsmyndighet innan rivningen får påbörjas.

Rivning av elanläggning ska göras som ett elektriskt arbete lett av en elsäkerhetsledare. Rivning av elanläggning är också behörighetspliktigt elinstallationsarbete.

10.2 Rivning av fundament

Hantering av uttjänta fundament ska ske enligt beslut och föreläggande som fattats av tillståndsgivande myndighet samt berörda tillsynsmyndigheter.

Om inga särskilda krav ställs av tillstånds- eller tillsynsmyndigheter eller framgår av Beställarens tekniska beskrivning eller särskilt beslut, ska fundament och stagförankringar lämnas kvar.

11 Avfallshantering

Leverantören ska före etablering på arbetsområdet upprätta en plan för hantering av avfall. Planen ska åtminstone omfatta:

- > Uppgifter om material och produkter som blir farligt avfall: läge, bedömd mängd, avfallskod (så långt det är möjligt) och översiktlig beskrivning av hantering.
- > Uppgifter om material och produkter som blir övrigt icke farligt avfall: läge, bedömd mängd, avfallskod (så långt det är möjligt) och översiktlig beskrivning av hantering.
- > De eventuella anmälningar och tillstånd som behövs för hantering av avfall
- > Eventuella produkter som kan återanvändas och hur de ska hanteras.
- > Rutin för hantering av transportdokument och mottagningsbevis inkl. invägda mängder där så är aktuellt.

Leverantören ansvarar för att erforderlig provtagning sker och eventuellt PCB-innehåll analyseras på all utrustning som kan innehålla PCB. I de fall PCB identifieras ska Beställaren informeras. Beställaren står för tillkommande destruktionskostnader.

Avfall ska hanteras så att risk för föroreningsspridning från avfall minimeras.

11.1 Rapportering till Beställaren

Mängden uppkommit farligt avfall ska rapporteras till Beställaren. För byggprojekt ska rapporteringen ske årligen, senast den 31 januari efterföljande år. Rapportering ska göras i den mall som finns på Beställarens hemsida www.svk.se under Aktörsportalen, Mallar till TR13. För underhållsarbete ska rapportering ske löpande i Beställarens underhållssystem.

Rapporteringen ska omfatta:

- > Mängden farligt avfall redovisat i kg fördelat på avfallstyper och avfallskoder enligt Avfallsförordningen (2011:927).
- > Var det farliga avfallet har lämnats för vidare hantering samt transportör och mottagare.